



AVRUPA KÜLTÜR BAŞKENTİ: İSTANBUL 2010

Türkiye, Avrupa Birliği'ne üye olamadı ama İstanbul 2010'da Avrupa'nın kültür başkenti olmayı başardı.

Avrupa Kültür Başkenti Nedir?

Avrupa Kültür Başkenti kavramı ilk kez 1980'li yıllarda, dönemin Yunanistan Kültür Bakanı Melina Mercouri'nin önerisiyle gündeme gelmiş ve Avrupa'nın ilk kültür başkenti 1985 yılında Atina olmuştur. Avrupa kültürüne değer katan kentlere verilen bir unvan olarak tanımlanmıştır.

2000 yılına dek, Avrupa Birliği'ne üye olan ülkelerin kentlerine bu unvan verilmiştir. 1986 Floransa-İtalya, 1987 Amsterdam-Hollanda, 1993 Anvers-Belçika, 1999 Weimar-Almanya... 2000 yılına gelindiğinde yeni bin yıl şerefine, hem aynı yıl birden fazla ülkeye hem de Avrupa Birliği'ne aday ülkelerin kentlerine de bu unvan verilmeye baş-

lanmıştır. 2001 Porto-Portekiz, Rotterdam-Hollanda, 2002 Bruges-Belçika ve Salamanca-İspanya gibi.



2000 yılında Girişim Grubu kurularak, İstanbul'un Avrupa Kültür Başkenti olması için çalışmalara başlanmıştır. Girişim Grubu hem yerel hem de merkezi yönetimin desteğini almış, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla projeler geliştirmiştir. Uzun ve zahmetli bir yo-

lun sonunda hazırlanan raporlar Avrupa Komisyonu'na sunulmuş ve 2006 yılında Avrupa Birliği Kültür Bakanları Konseyi'nin onayıyla İstanbul 2010 yılı Avrupa Kültür Başkenti olarak ilan edilmiştir.



**Dişhekimi
Nilgün Onarıcı**
nonarici@hotmail.com

2010 Avrupa Kültür Başkenti İstanbul'da neler yapıldı?

Tarihte yer alan görkemli imparatorluklara başkent olan İstanbul için 2010 farklı bir yıl oldu. Yıl boyunca toplam 760 sergi açıldı, binlerce konser ve gösteri gerçekleşti. 10 bine yakın etkinlik 10 milyon izleyiciye ulaştı. Kültür ve sanat sadece İstanbul'un merkezinde kalmadı; Küçükçekmece'ye, Tuzla'ya, Pendik'e, Sefaköy'e, Esenler'e ulaştı. Bunların yanısıra sinema filmle-ri ve belgeseller hazırlandı: İstanbul'un Kutsal Günleri, Kayıp Şehzade Harikalar Diyarında, İstanbul'un Sırları, Yeşilçam filmlerinde İstanbul... İstanbul'la ilgili pek çok kitap hazırlandı. Bizans'tan Günümüze İstanbul Şiirleri, İstanbul Efsaneleri, Öyküleriyle İstanbul Anıtları, İstanbul'un Sokak İsimleri Tarihi, III. Selim: İki Kitanın Dönemecinde İstanbul ve daha nice kitap satışa sunuldu. Uluslararası İstanbul Şiir Festivali ve Edebiyat Festivali düzenlendi. Bir Şehir Hikayesi; Konstantiniyye-İstanbul, Gelecekte Masallar, Müzik ve İstanbul, Schiller'den Yunus'a, Ruhr'dan İstanbul'a: Barış Köprüsü, İstanbul ve Arp, Yorgo Bacanos İstanbul Uluslararası Ud Festivali, İstanbul'un İki Kadim Sesi: Ney ve Tanbur gibi yüzlerce müzik projesi gerçekleşti.

Kentsel Projeler

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı, geliştirilen kentsel projeler kapsamında Ayasofya, Topkapı Sarayı, Galata Mevlevihanesi'nin restorasyon çalışmalarına destek oldu. Tarihi Yarımada için yeni bir yönetim planı hazırladı. Adalar Müzesi, Mübadele Müzesi, TÜRVAK Sinema-Tiyatro Müzesi'nin açılışlarına önemli katkılarda bulundu. Kadırga, Kumkapı, Tophane ve Hasköy'de kültür merkezleri açıldı.

700 yaşındaki Serafim figürü



Ayasofya'da Bir Melek: Serafim

Ayasofya'nın içinde 17 yıldır kurulu iskele nihayet kaldırıldı. Ayasofya'nın zemin etüdleri ve çeşitli koruma çalışmaları yapıldı. I. Mahmut Kütüphanesi ve Şadırvan-ı, kandillikleri ve sekiz hat levhası restore edildi. Çalışmalar esnasında dünyanın ilgisini çeken bir de keşif yapıldı. Müzenin kuzeydoğu kubbesinde 160 yıl sonra gün ışığına çıkan 700 yaşındaki Serafim figürü. Altı kanatlı melek Serafim sizleri bekliyor.

Topkapı Sarayı Yenileniyor

Topkapı Sarayı 532 yaşında... Dile kolay! Yüzyılları deviren zamanın yıpratıcı etkilerini saray adabına uygun göğüsledi. Saray mutfağı bölümü depreme karşı güçlendirildi, diğer bölümlerle ilgili depreme karşı güçlendirme projeleri üretildi.



Topkapı Sarayı Harem

On binden fazla Çin ve Japon porseleni- ni kapsayan koleksiyonun sergileneceği çağdaş bir mekân oluşturuldu. Çin dışın- daki ikinci büyük koleksiyon nihayet hak ettiği özenle sergilenecek. Bağdat, Re- van, Sofa Köşkları, İncirlik ve Lâlâ Bah- çeleri, Sofa Camii, Has Ahırlar, Mecidiye Kuleleri Kapısı restore edilen yapılar ara- sında bulunuyor.

Galata Mevlevihanesi Müzesi Ye- nileniyor

Orijinal haliyle günümüze ulaşan tek mevlevihane olan bu müzede yapılan çalışmalar sonucu, Haletefendi Kütüp- hanesi, Haletefendi ve Şeyh Galip Dede türbeleri, Hamuşan Hazire Alanı restore edildi.

Adalar Müzesi

İstanbul'da açılan ilk kent müzesi Adalar'a kismet oldu. Büyükkada'da açıl- an müzede haritalar, 400 milyon yıl önce ada kayalıklarında yaşayan zırhlı balık "dunkleosteus" adlı balık fosilleri, İsmet İnönü'nün ünlü çivileme atlayışını gös- teren fotoğraflar ve tek askılı mayosu, Lefter'in milli takım forması, sözlü tarih çalışmaları bu müzede sergileniyor.

Mübadele Müzesi

Çatalca'da açılan müzede, mübadele- ye tabi tutulan iki milyon Yunan ve Türk vatandaşının çocuklarının, torunlarının ve yakınlarının yaşadıkları aktarılıyor. Müba- dillerle yapılan sözlü tarih çalışmaları, tür- küler, şarkılar dinlenebiliyor.

Beyoğlu'nda Bir Müze

Türker İnanoğlu Vakfı Sinema ve Tiyat- ro Müzesi Kavacık'tan evine, Yeşilçam'a döndü. Bugüne dek çekilen filmlerin afiş- leri, fotoğraflar, el ilanları, broşürler, film oynatıcı ve çekici cihazlar, aydınlatma projektörleri, kitaplar, dergiler... 250 yıl- lık tiyatromuzun başlangıçtan günümüze dek sahne almış tiyatro gruplarının afişle- ri, maaş bordroları, kostümler, maskeler, biletler, davetiyeler sergileniyor.



Kadınca Sanat Üretim Merkezi

Kadınca Meydanı'ndaki iki katlı binada yerel ve uluslararası sanatçılar ücretsiz üretim ve atölye çalışması yapıyor. Ka- dıncalı çocuklarla fotoğraf çalışmaları da yapılıyor, sergiler açılıyor, oyun ve dans provaları yapılıyor.

Sinagogtan Kültür Merkezine

Hasköy'de bulunan ve terk edilmiş, ha- rap halde bulunan Mayor Sinagogu bir kültür merkezi haline getiriliyor.

Vortvots Vorodman Kilisesi

Kumkapı'da bulunan ve saray mimarı Kırkor Amira Balyan'a ait olan Vortvots Vorodman (Gökgürültüsünün Çocukları) Kilisesi restore edildikten sonra konser, sergi ve konferans merkezi olarak hiz- mete sunulacak. Yaklaşık 100 yıldır iba- det edilmeyen kilisenin belirli zamanlar- da ibadete de açılacağı bildirilmiştir.

Sonuçta bunca iyi ve güzel şeylerin ol- duğu 2010 yılını İstanbul nasıl unutsun? İstanbul'a her şey denebilir ama asla ve- fasız denemez. Bu yapılanlar belki bizim İstanbul'a vefasızlığımızı ve hoyratlığımızı bir nebze affettirebilir.



Mübadele Müzesi



Türker İnanoğlu Vakfı Sinema ve Tiyatro Müzesi



Mayor Sinagogu



Vortvots Vorodman Kilisesi



Vortvots Vorodman Kilisesi